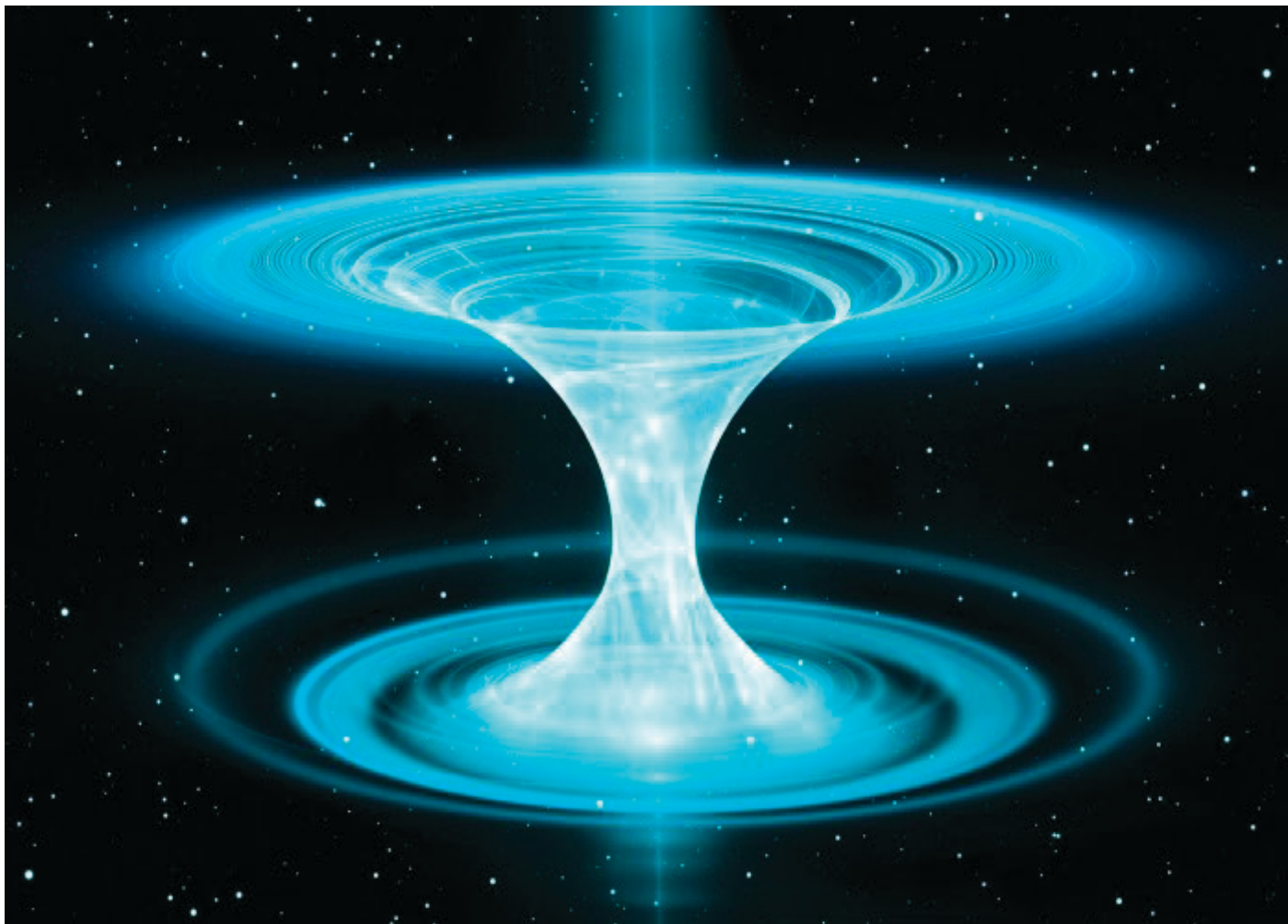

ЕК
В
И
Л
И
Б
Р
И
У
М

ЕКВИЛИБРИУМ

Економски факултет – Прилеп
ЕКВИЛИБРИУМ бр. 22

Редакциски одбор

проф. д-р Димитар Николоски; проф. д-р Марјан Ангелески; доц. д-р Анета Ристеска - Јанкулоска;
доц. д-р Зоран Николовски; доц. д-р Илија Христоски; доц. д-р Наташа Трајкова

Лектура: доц. д-р Зоран Николовски
Коректура: доц. д-р Илија Христоски
Дизајн: Виолета Глигоровски

Издавач: Економски факултет - Прилеп
Печати: ДООЕЛ Европа 92, Кочани
Тираж: 500

СОДРЖИНА

Воведен збор

Зоран Николовски.....стр. 3

Промоција на дипломирани економисти и магистри

Наташа Трајкова.....стр. 4

Меѓународна научна конференција IBANESS 2016

Димитар Николоски.....стр. 5

Предавање на тема „Инвестициски фондови“

Татјана Спасеска.....стр. 6

Работилница за примена на студија на случај во наставата

Марица Б.Горѓиеска Весна Дамњановиќ.....стр. 8

Предавање на професор Пол С. Коку

Димитар Николоски.....стр. 9

Профил 13

Виолета Лашкоска.....стр. 10

Недо, лични реклами ли се ова? (2)

Илија Христоски.....стр. 12

Од архивата на Факултетот

Марјан Ангелески.....стр. 16

Влијателни економисти – Роберт Шилер

Фанка Ристеска.....стр. 18

Интервју со Елизабета Стојаноска - добитник на трета награда за истражувачки труд

Еквилибриум.....стр. 19

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска.....стр. 21

Искусство од Еразмус+ мобилноста

Сандра Мојсоска, Јована Милошевиќ.....стр. 22

Активности на АИЕСЕК Прилеп

Лина Смуткоска.....стр. 24

Студентска анкета

Еквилибриум.....стр. 25

MUST..... READ, SEE, ATTEND

Глигоровски Виолета.....стр. 26

Воведен збор

Зоран Николовски

Почитувани читатели,

Летниот семестар којшто е пред нас, брзо ита кон пролетта и сите пријатни чувства кои таа го носи со себе. За студентите, понесени од секојдневните активности, незабележливо доаѓа првата колоквиумска недела, а за час по неа дошла и втората. И што тогаш? Како да се подготвува материјалот за колоквиумите кога започнува убавото време кое едноставно мами да се биде надвор?

Затоа, почитувани читатели, додека зимата сеуште ги покажува своите заби, пред вас се наоѓа новиот број на Еквилибриум, како и секогаш исполнет со интересни содржини. Во него зборуваме за Меѓународната конференција за општествени науки (IBANESS 2016), организирана во соработка со Универзитетот „Намик Кемал“ од Текирдак (Турција) и Центарот за иновации и развој (CIN-NOD). Исто така, ви ги претставуваме и предавањата на неколку визитинг-предавачи во зимскиот семестар. Со предавањето “Инвестициски фондови” на Сања Митровска, студентите имаат можност да се запознаат со подемот на инвестициските фондови и информираноста на македонските граѓани за предностите од инвестирање во нив. Професорката Весна Дамњановиќ од Универзитетот во Белград зборуваше за примената на методот на студија на случај, а го пренесе и нејзиното долгогодишно искуство во подготвувањето на студенти за меѓународни натпревари во решавање на студии на случај од областа на бизнисот. Го одбележуваме и предавањето на професорот Пол С. Коку „Улогата на бизнис едукацијата за наредната генерација лидери“ каде што беше даден интересен осврт за тоа што претставуваат бизнисот и едукацијата, како и за основните вештини што студентите ги стекнуваат преку бизнис едукацијата.

Во рубриката Профил 13 со особено задоволство ја претставуваме професорката Виолета Лашкоска, а во овој број пишуваме и за континуираниот развој на компјутерскиот центар на Економскиот факултет-Прилеп и потпишувањето на Предлогот за решавање на проблемот на подготовка на материјалите во Електронскиот Сметководен Центар (ЕСЦ). Во овој број на Еквилибриум продолжуваме со уште 11 еклатантни примери на реклами што балансираат на самиот раб

меѓу вкусот и невкусот.

Во рубриката Влијателни економисти, овој пат ви го претставуваме добитникот на Нобеловата награда за економија во 2013 година – Роберт Шилер, како и интервјуто со Елизабета Стојаноска која е добитник на третата награда на Конкурсот на УКЛО – Битола за најдобар истражувачки труд за 2016 година. Секако, тука се и Универзитетската хроника и новостите од УКЛО, а Сандра Мојсоска и Јована Милошевиќ ќе ви го пренесат нивното искуство од мобилноста Еразмус+. Се разбира, Лина Смуткоска редовно нè известува за многубројните активности на АИЕСЕК Прилеп.

На крајот е рубриката MUST..... READ, SEE, ATTEND во којашто ви предлагаме книги, филмови и концерти кои, веруваме, ќе остават траен белег кај вас. Ви посакуваме пријатно дружење и убави моменти со вашиот Еквилибриум.

Промоција на дипломирани економисти и магистри

Наташа Трајкова

Традиционално како и во изминатиот период, на 22 декември, 2016 година беше организирано свечено доделување на дипломите на Економскиот факултет-Прилеп. При тоа, беа промовирани нови 133 дипломирани економисти и 60 магистри кои магистрирале или дипломираше во текот на изминатата календарска година. Свеченоста се одржа во холот на Факултетот, а беа присутни голем број дипломирани економисти, магистри по економски науки, нивните родители и пријатели, како и многубројни професори и соработници.

Во рамките на свечената пригода, Деканот на Економскиот факултет-Прилеп, проф. д-р Ѓорѓи Манчески, се обрати пред присутните истакнувајќи дека е горд на новодипломираните студенти и магистри, бидејќи развојот на една национална економија зависи од квалитетот на човечките ресурси. Тој, исто така, истакна дека вложувањата во образованието, особено високото образование, претставуваат суштински фактор за етаблирање на економијата заснована на знаење. Во тој контекст, Деканот, проф. д-р Ѓорѓи Манчески, во своето обраќање истакна: „Дипломата која денес ќе ја добиете е само формален чин на потврда на стекнатите знаења на овој факултет. Учењето не престанува тука и сега, тоа продолжува и ќе ве следи целиот ваш живот. Учете, бидејќи знаењето дава повисока додадена вредност, повисоки

професионални перформанси. Иднината е во учењето, знаењето и, секако, во неговото вградување во производите и услугите“.

Во оваа прилика вредно е да се истакне дека на Економскиот факултет-Прилеп до сега дипломираше над 16.000 економисти, а многу од нив магистрирале и докторирале. На тој начин, Економскиот факултет-Прилеп со својата 56-годишна традиција се вбројува во редот на најстарите високообразовни институции во Република Македонија. Негувајќи ја традицијата, Факултетот е енергично насочен кон нови реформи, нудејќи атрактивни студиски програми коишто кореспондираат со економските стандарди, но пред сè, програми кои се компатибилни со барањата на работодавачите на пазарот на трудот.

Меѓународна научна конференција IBANESS 2016

Димитар Николоски

На 29 октомври, 2016 година Економскиот факултет - Прилеп беше домаќин на Втората меѓународна балканска и блискоисточна конференција за општествени науки (International Balkan and Near Eastern Social Science Congresses Series IBANESS 2016). Организатори на Конференцијата беа Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, Универзитетот „Намик Кемал“ од Текирдак (Турција) и Центарот за иновации и развој (CINNOD). На конференцијата беа пријавени 120 трудови, а во својство на презентери учество зедоа претставници од повеќе земји како што се: Македонија, Турција, Бугарија, Србија, Босна и Херцеговина, Албанија и Косово.

Целта на Конференцијата беше да се истакнат повеќе аспекти на современите општествени промени во регионот на Балканот и Блискиот Исток. Поконкретно, Конференцијата овозможи креирање заедничка платформа за презентирање различни академски и професионални пристапи и дебати за проблемите со кои се соочуваат општествените науки во регионот. Конференцијата им овозможи на истражувачите и креаторите на политики да го дадат својот придонес преку третирање на проблемите од теоретска и емпириска гледна точка. Исто така, таа понуди можност за размена на идеи, градење партнерства, како и споделување искуства за унапредување на општественото живеење во регионот.

Врз основа на утврдената агенда, конференцијата започна со неколку поздравни обраќања од страна на организаторите. На почетокот, од името на програмскиот одбор на конференцијата, свое обраќање имаше проф. д-р Димитар Николоски кој ги поздравил учесниците и им посака добредојде. Потоа, пред присутните се обратија Претседателот на програмскиот одбор на Конференцијата, проф. д-р Расим Јилмаз и Деканот на Економскиот факултет-Прилеп, проф. д-р Ѓорѓи Манчески. Тие го истакнаа значењето на Конференцијата за зајакнување на истражувачките капацитети во областа на општествените науки, како и градењето меѓусебна доверба за соработка во сферата на научно-истражувачката работа во регионот на Балканот и Блискиот Исток.

Во рамките на работниот дел, авторите имаа можност во 4 паралелни сесии да ги презентираат сознанијата до кои дошле во своите истражувања. Од работниот дел на конференцијата може да се заклучи дека беа презентирани мошне интересни научни трудови во коишто се разработуваа различни проблеми во општествените науки. Од друга страна, научните дискусии овозможуваа авторите да добијат корисни сугестии за подобрување на квалитетот на нивните истражувања со цел нивно натамошно публикување во стручни и научни списанија.

Покрај работниот дел, учесниците имаа можност да учествуваат во богата социјална програма за којашто се погрижија организаторите на Конференцијата.

Така, на 29 октомври беше организирана гала вечера за сите учесници, додека претходниот ден дел од учесниците, придружени од туристички водич, ги посетија градовите Охрид и Битола. Според бројноста и квалитетот на презентираниите трудовите, како и учеството на голем број истакнати стручњаци, може да се заклучи дека Конференцијата беше успешно реализирана, а Економскиот факултет-Прилеп во соработка со останатите партнерски институции уште еднаш успешно ја презентираше својата улога на лидер во научно-истражувачката дејност во регионот на Југоисточна Европа.

Предавање на тема „Инвестициски фондови“

Татјана Спасеска

Економскиот факултет од Прилеп во континуитет вложува напори за продлабочување на знаењата на студентите кои ќе им овозможат стекнување практични искуства и истовремено ќе го инспирираат нивниот претприемнички потенцијал и иновативноста. Во тој контекст, на 14 ноември 2016 година, на Економскиот факултет-Прилеп беше одржано предавање на тема “Инвестициски фондови” од страна на Сања Митровска, лиценциран брокер во WVP Fund Management. Предавањето беше наменето за студентите кои го слушаат предметот Берзанско работење, при што студентите имаа можност да се запознаат со подемот на инвестициските фондови и информираноста на македонските граѓани за предностите од инвестирањето во нив. Во овој контекст, особено внимание беше посветено на функционирањето на инвестициските фондови во Република Македонија, при што детално беше елаборирано работењето на WVP Fund Management. Инвестициските фондови своите корени ги влечат од Шкотска, каде во извесна форма постоеле уште од 18-от век. Подоцна, во поголем број се јавуваат во Англија во текот на 19-от век и тоа како институција за релативно сигурен и евтин начин на собирање на средствата на малите инвеститори, заради вложување во акции на деловните субјекти и други видови актива на домашниот и меѓународниот финансиски пазар. Уште на почетокот, инвестициските фондови се создадени за да ги задоволат потребите на малите индивидуални инвеститори, кои заради недостаток на информации и недостаток од капитал можат да инвестираат само во определен број акции. Индивидуалните инвеститори немаат начин да ги прошират своите инвестициски хоризонти на поголем број акции од различни издавачи и не можат да го инвестираат својот капитал на начин којшто ќе им донесе оптимална заработувачка. Точно од претходно наведените причини, создавањето на инвестициските фондови доаѓа како сосем логична идеја.

Инвестицискиот фонд претставува финансиска институција која повлекува средства од помалите индивидуални инвеститори на кои, за возврат, им емитува акции или им дава потврда за учеството во финансиската актива на фондот. Така остварените приходи, инвестициските фондови ги инвестираат на домашниот или меѓународниот

финансиски пазар во хартии од вредност, креирајќи диверзифицирано инвестициско портфолио. На овој начин, со купување удели во инвестициските фондови, индивидуалните инвеститори добиваат пристап до предностите коишто вообичаено ги имаат институционалните инвеститори, односно: професионално управување со средствата, пониски трошоци и можности за разводнување на ризикот.

За ефикасно инвестирање на средствата на инвестициските компании се грижат професионални менаџери кои претставуваат портфолио менаџмент на компанијата или посебно друштво за управување со инвестициски фондови. Приходите по основ на хартиите од вредност се делат на акционерите т.е. на нивните сопственици и тоа пропорционално на нивното учество, намалени за вредноста на провизијата на име на услугата од портфолио менаџментот. Секоја акција на инвестицискиот фонд претставува сразмерно учество во портфолиото на хартии од вредност под нејзина управа. Постојат многу повеќе причини зошто голем дел од инвеститорите своите средства ги пласираат во инвестициските фондови. Прво, инвестицискиот

фонд може да даде релативно високи приноси (повеќе од орочените средства). Второ, заради диверзификацијата на портфолиото, инвестициските фондови релативно се посигурни. Трето, овие фондови се со висок степен на ликвидност затоа што акциите на фондот можат да се продадат.

Во Република Македонија основањето и работењето на инвестициските фондови е регулирано со посебен закон за инвестициски фондови. Меѓутоа, и покрај повеќегодишното постоење на легална рамка, првиот инвестициски фонд во нашата земја е основан во ноември 2007 година, а денес се регистрирани вкупно 13 отворени инвестициски фондови, управувани од 6 друштва за управување со инвестициските фондови. И покрај континуираното зголемување на учеството на инвестициските фондови во вкупните средства на финансискиот систем, сепак тоа е мало и изнесува само 0,6%, така што нивното значење за движењата и стабилноста на севкупниот финансиски систем е скромно. Исто така, со учество од само 0,01% во бруто домашниот производ, друштвата коишто управуваат со инвестициските фондови имаат мало значење за домашната економска активност.

Работилница за примена на студија на случај во наставата

Марика Башеска-Горѓиеска, Весна Дамњановиќ

Економскиот факултет-Прилеп во ноември 2016 година беше домаќин на проф. Весна Дамњановиќ од Факултетот за организациски науки од Универзитетот во Белград. Таа, во својство на визитинг-професор, на 21 и 22 ноември, 2016 година одржа две предавања пред студентите кои ги слушаат предметите Маркетинг истражување и Менаџмент. Предавањата се однесуваа на примената на методата на студија на случај, при што студентите се запознаа со конкретни примери што таа ги работи со нејзините студенти. Студија на случај претставува опис на настани или ситуации во коишто се наоѓа одредена организација. Притоа, идејата е студентите да се најдат во улога на донесувачи на одлуки и подобро да се подготват за деловното окружување што ги чека по завршувањето на студиите. Покрај тоа, професорката Дамњановиќ на студентите им го пренесе нејзиното долгогодишно искуство во подготвувањето студенти за меѓународни натпревари во решавање на студии на случај од областа на бизнисот.

Контактите на проф. Весна Дамњановиќ со Економскиот факултет-Прилеп датираат од пред повеќе од 15 години, кога таа, уште како асистент, доаѓаше на конференции што ги организираше нашиот факултет. Инаку, проф. Весна Дамњановиќ е професор по предметите Маркетинг, Односи со јавност и Стратегиски менаџмент. На пост-дипломските студиски програми таа е ангажирана во областите Бренд менаџмент и Холистички пристап на продажниот и маркетинг менаџмент. Освен тоа, таа е визитинг предавач по Меѓународен маркетинг и Методологија на маркетинг комуникации на Меѓународната школа по менаџмент во Вилнус, Литванија.

Проф. Весна Дамњановиќ има повеќегодишно искуство како консултант за високо образование и изработка проекти за домашни и меѓународни корпорации во Србија и во регионот. Меѓу нив вредно е да се споменат следниве: Coca Cola Hellenic, Telekom Srbija, Fiat Automobili Srbija, Actavis, Henkel, Frikom, Porsche Leasing. Таа има презентирano и публикувано многу научни трудови, како и студии на случај на домашни и меѓународни конференции. Како една од поистакнатите публикации треба да се истакне книгата "Marketing Applied in Practice Study Methods of Cases", на српски и на англиски јазик. Проф. Весна Дамњановиќ е ментор на студентите од

нејзиниот матичен факултет кои биле и се успешни на локални, домашни и меѓународни натпревари за решавање на бизнис студии на случај во последните години. Таа, исто така, учествува во образованието и обуките на универзитетски професори и студенти во Србија, Македонија, Словенија, Босна и Херцеговина, Турција, Австрија и Литванија. Она што треба да се нагласи е дека проф. Весна Дамњановиќ е член на издавачкиот одбор на Emerald Emerging Markets Case Studies и е претставник на Србија во Меѓународниот институт за маркетинг професионалци на глобално ниво, како и претставник во институтот Euromed од Кипар.

Проф. Весна Дамњановиќ е раководител на Центарот за бизнис студии на случај на Факултетот за организациски науки, и менаџер на едно од најзначајните меѓународни натпревари во решавање студии на случај – Business Belgrade International Case Competition (BBICC). Како резултат на успехот на студентите – натпреварувачи од ФОН, BBICC се воспоставува како прв светски натпревар за решавање на студии на случај во регионот на Југоисточна Европа. Во тој контекст, таа истакнува „ова беше мој сон уште пред десет години, да имаме „светски, а наш натпревар“ и многумина ми се смееја и ми велеа дека го губам времето со студентите, а јас вредно работев и бев трпелива. Најважно е да верувате во некоја идеја, да бидете истрајни и никогаш да не дозволите некој да ви каже дека нешто е невозможно.“

Покрај предавањата организирани за студентите на Економски факултет-Прилеп, проф. Весна Дамњановиќ одржа работилница со академскиот кадар од нашиот Факултет, каде што беа разменети искуства за примената на методот на студија на случај во рамките на предавањата на предметите од менаџмент, маркетинг, бизнис и

финансии. Во таа прилика, професорката го пренесе и нејзиното долгогодишно искуство во подготвување студенти за меѓународни натпревари во решавање студии на случај од областа на бизнисот, нивните настапи на меѓународни натпревари и успехот да се организира светско првенство во решавање студии на случај на Факултетот за организациски науки од Универзитетот во Белград.

Предавање на професор Пол С. Коку

Димитар Николоски

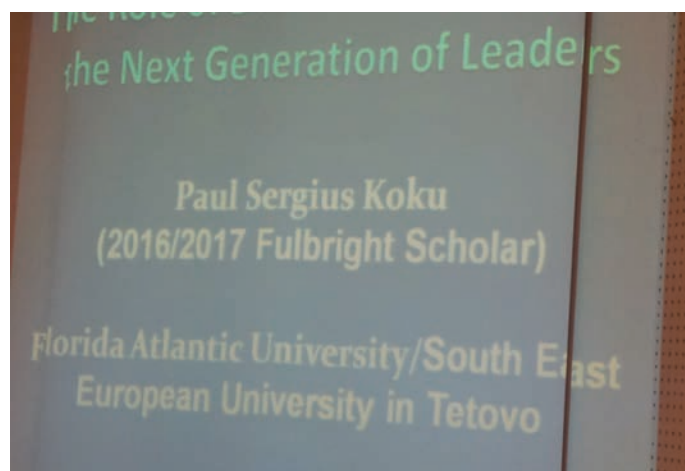
На 12 декември, 2016 година на Економскиот факултет - Прилеп, во соработка со Американската амбасада во Република Македонија, беше организирано предавање на тема „Улогата на бизнис едукацијата за наредната генерација лидери“. Предавач беше проф. д-р Пол С. Коку од Флорида Атлантиски Универзитетот во САД и стипендист на програмата Фулбрајт. На предавањето присуствуваа голем број професори и студенти од сите студиски години на Економскиот факултет-Прилеп.

Предавањето започна со интересен осврт на тоа што претставува бизнисот, а што се подразбира под едукација. Според проф. Коку, бизнис едукацијата е наменета да им даде на студентите опсежна интелектуална основа што ќе им овозможи да ги проучуваат бизнис активностите и функционалните подрачја во бизнисот, како и меѓусебната поврзаност на тие функционални подрачја. Во продолжение, проф. Коку се задржа на основните вештини што студентите ги добиваат преку бизнис едукацијата а тоа се: менаџерски вештини, комуникациски вештини, лидерски вештини и аналитички вештини.

Во рамките на менаџерските вештини можат да се разликуваат: концептуални вештини, човечки вештини и технички вештини коишто се различно распоредени во зависност од тоа дали станува збор за топ менаџмент, среден менаџмент или пак, менаџмент на најниско ниво. Во групата на комуникациски вештини спаѓаат: способноста за слушање, невербалната комуникација, јасноста и прецизноста во изразувањето, пријателството, доверба, емпатија, отвореност и респект. Од друга страна, за лидерските вештини, според проф. Коку најважни се мотивирањето, комуницирањето и планирањето. Според него, успешниот лидер треба да биде: компетентен, чесен, ориентиран кон иднината, да поседува визија, да предводи промени, да дава примери и да знае како да ги

инспирира луѓето околу себе. Аналитичките вештини подразбираат поседување способности за аналитичко пристапување кон проблемите и нивно решавање. За таа цел, потребно е да се следат чекорите на аналитичко мислење: идентификување на проблемот, проучување на информации и креирање идеи, селектирање на најдобрата идеја, градење и тестирање на идејата и вреднување на резултатите. На крајот, проф. Коку го истакна значењето од поседување т.н. „морален компас“ и поседување на себе-рефлексija, коишто на секој менаџер би му овозможиле да ги донесе вистинските одлуки за секој проблем.

Треба да се истакне дека предавањето на проф. Коку наиде на голем интерес кај студентите и заврши со голем број прашања и дискусии во врска со бизнис едукацијата. Ова предавање е продолжување на традицијата - истакнати професори од странство да одржуваат свои предавања на Економскиот факултет-Прилеп. Се надеваме дека соработката на Факултетот со Американската амбасада ќе продолжи и во иднина и ќе резултира со голем број нови и интересни настани.

Профил 13

Виолета Лашкоска

Еквилибриум: За да се опише во целост една личност, несомнено, потребни се многу зборови. Сепак, би сакале да знаеме со кои пет зборови би се опишале себеси најдобро?

проф. Виолета Лашкоска

Потребни се, навистина, повеќе зборови, но ако треба со пет збора да се опишам себеси, тогаш ќе истакнам дека сум искрена, одговорна, амбициозна, професионална, личност која ги цени вистинските вредности, непоправлив оптимист.

Еквилибриум: Инспирацијата е составен дел од успешната работа. Од каде Вие лично ја црпите животната енергија и инспирација?

проф. Виолета Лашкоска

Без инспирација, без нешто што ќе ве води во животот нема успех, нема задоволство, нема „жар“ за понатаму! Да се биде универзитетски професор не е ни лесно, ни едноставно, а уште повеќе не се случува преку ноќ! Не е доволна само инспирацијата, туку е потребно и многу работа, откажувања, жртвувања... Се откажувате од многу секојдневни моменти со семејството, пријателите..., а да не ги спомнувам безбројните непроспиени ноќи. Инспиративноста, преточена во желбата за продлабочување и проширување на еднаш веќе стекнатите знаења и видици, е доволен предизвик за трасирање на животниот пат. А после тоа е лесно да се будите и заспивате со проблематиката што ве преокупира.

Еквилибриум: Како професор со долгогодишно искуство, кој предизвик сте го пропуштиле во Вашиот професионален развој?

проф. Виолета Лашкоска

Како универзитетски професор имав можност да учествувам во повеќе проекти. Учество во проекти реализирани во земјава, а особено во проекти преку коишто имав можност да престојувам на неколку странски универзитети, ми овозможи професионално усовршување. Со тоа се „подотвори“ вратата за престој на тие универзитети, но обврските кон моите најблиски, особено кон моите две ќерки на кои во тоа време им бев премногу потребна, ме направија да бидам недоволно одлучна, а со тоа и ја пропуштам шансата за поквалитетно усовршување и работа во странство. Сакам да го истакнам и тоа дека се пропушти шансата за вистинска примена на кредит-трансфер системот. Но, пропуштената шанса останува само пропуштена шанса! Во мене останува желбата и надежта дека ова ќе биде добар предизвик

помладите колеги да се заложат за промени во овој сегмент од високото образование.

Еквилибриум: Што е тоа нешто, што секогаш ве интригира, а никогаш не можете да го објасните?

проф. Виолета Лашкоска

Никогаш не можев и сè уште не можам да го пронајдам вистинскиот одговор на прашањето што ги прави луѓето да бидат лицемерни, алчни за пари, без никаков алтруизам во себе. Зарем хипокризијата, нехуманоста треба да ги „краси“ луѓето?

Еквилибриум: Кое е Вашето животно мото?

проф. Виолета Лашкоска

Да се биде успешен на личен и професионален план! Да не се застане, постојано да се оди напред!

Еквилибриум: Дали како битие што егзистира сега, во овој момент, сте се запрашале: тука сме, сега и никогаш повторно. Или имате некое свое објаснување?

проф. Виолета Лашкоска

На ова малку филозофско прашање ќе го парафразирам нобеловецот Иво Андриќ – Зошто додека паметните молчат, будалите се сè погласни, а неспособните се сè побогати и побогати?

Еквилибриум: Кои се особините што најмногу ги цените кај луѓето, генерално?

проф. Виолета Лашкоска

Почитување, искреност, човечност, трудољубивост и целосна посветеност во она во кое сте најдобри.

Еквилибриум: Дали некому сте му го промениле животот?

проф. Виолета Лашкоска

Да, верувам дека на многумина сум им го променила животот, особено во оние моменти кога минувале низ кризи, кога се наоѓале во ситуации да донесат важни одлуки. Сигурна сум дека тоа се позитивни промени. Често, потврдата за ова доаѓа од самите нив, без разлика дали се тоа најблиски, студенти, пријатели, кога после повеќе години со искреност го искажуваат задоволството од постигнатиот успех. Но, задоволството не е само нивно!

Еквилибриум: Дали имате некоја желба што би сакале да Ви се исполни?

проф. Виолета Лашкоска

Добро здравје, среќно и што побројно семејство! Соништата да ги отсонуваме во една попросперитетна држава!

Еквилибриум: Како правите катарза од негативните луѓе, настани итн.?

проф. Виолета Лашкоска

Сакам да бидам окружена со луѓе кои шират позитивна енергија. Тоа е мој избор, па затоа не се оптоварувам со катарзирање на негативците.

А, што се однесува до негативните настани..., како да се справи човек со нешто врз кое, во даден момент, нема влијание? Сепак, и во вакви ситуации, правам напори да не ги пренесам во мојата средина и давам сè од себе за нивно надминување.

Еквилибриум: Личност која што била, или сеуште е гуру во Вашиот живот?

проф. Виолета Лаишкоска

Таткото на маркетингот Филип Котлер, кој со својата порака „Кратењето на трошоците не е спас во криза“ ме воодушеви не само мене, туку и македонската бизнис елита во хотелот Александар Палас во Скопје.

Еквилибриум: Доколку имате можност, би се вратиле во минатото, или пак би сирнале во иднината?

проф. Виолета Лаишкоска

Илузија е да се размислува за можноста од враќање во минатото. Она што поминало сигурно не се заборава, а и не треба! Зошто не го заборавам изминатиот период од мојот живот? Одговорот е едноставен: затоа што низ изминатите години од мојот живот сум се градела како комплетна личност. Повеќе сакам да размислувам за она што можам да го направам во иднина.

Постојано ме преокупира една мисла дека сите не можат да бидат одлични во секоја работа. Па, оттука, треба да бидеме свесни за тоа во што сме најдобри и да го претвориме во наша голема предност. Тоа е филозофијата на сиркањето во иднината!

Недо, лични реклами ли се ова? (2)

Илија Христоски

Почитувани читатели, во минатиот број на Еквилибриум веќе ви претставивме 10 недолични реклами. Во продолжение, ви откриваме уште 11 еклатантни примери на реклами што балансираат на самиот раб меѓу вкусот и невкусот.

11. Организацијата на атеисти (луѓе што не веруваат во постоењето на Бог) од Пенсилванија, САД, во 2012 година, во обидот да го крене својот глас против прогласувањето на 2012. година за

„Година на Библијата“ (Year of the Bible) од страна на Пратеничкиот дом на оваа американска сојузна држава (Pennsylvania House of Representatives), посегна по едно исклучиво невкусно и сензитивно графичко решение, на коешто е прикажан црнец-роб, покрај цитатот од Библијата „Робови, покорете се на вашите господари.“ Со рекламата, иронично се осудуваат верниците дека „се робови“ на нивните религиски убедувања, но, истовремено, се алудира и на бројните морални пораки или лекции од етиката што ги содржи Библијата, а што не се во согласност со современите принципи на живеење. Контровеверзната реклама, освен религиските, побудува и расистички асоцијации во и денес сензитивното американско општество по прашањето на расната сегрегација.

12. Еве уште една контровеверзна реклама од 2010 година, забранета во Канада заради неетичкото третирање на познатата глумица и Playboy девојка Памела Андерсон, чиешто секси тело таа доброволно го ставила во улога на парче животинско месо. Рекламата ја лансирала организацијата за етичко третирање на животните, PETA (People for the Ethical

Treatment of Animals), а пораката гласи „Сите животни ги имаат истите делови“ (како и човечкото тело) – „Имајте срце, станете вегетаријанец/ка“. На рекламата, што е прогласена како сексистичка, на телото на Памела се означени деловите кај животните што во касапниците и месарниците класично се користат за идентификување на свежото месо: гради, ребра, нозе, бутони, итн.

13. Кога сме веќе кај животните и нивната заштита, еве една реклама што е на работ на добриот вкус. Пораката е навистина благородна: „Запрете ги тестирањата врз животните“ (Stop animal testing), но сликата, на којашто е прикажано животно, персонифицирано во жена којашто се шминка, е, во најмала рака, одраз на хорор, страв и ужас. Уште пострашни се последиците што се манифестираат кај животните изложени на тестирања: отоци, пликови, чиреви, слепило, агонија, смрт. И сето тоа – безболно (This won't hurt a bit...).

14. Како прилично недолична се смета и серијата реклами на познатиот светски производител на пиво – Budweiser, на коишто се претставени два „крала“: „кралот на пивото“ (Bud) и „кралот на Евреите“ (Исус). Прво, сосема невкусно е основоположникот на една светска религија да се става во корелација со каков било пијалак, па макар тоа бил и познатиот „Bud“. Второ, именувањето на Исус Христос за „крал на Евреите“ (The King of the Jews) отсекогаш се сметало за најголема навреда, затоа што токму Римјаните го именувале така при неговото распнување (I.N.R.I. = Iesus Nazarenus, Rex Iudaeorum). Трето, прогласувањето на „Bud“ за „крал на пивото“ е малку повеќе претенциозно, зар не? Но, секој има право да си го фали производот што си го продава.

15. Можеби голите женски нозе спружени на клозетскиот под и парчето женска долна облека, турната околу глуждовите на нозете во 02:19 часот наутро, сами по себе не биле доволни, но насловот покрај сликата: „Таа не сакаше да го направи тоа, но не можеше да рече не“ (She didn't want to do it, but she couldn't say no) била доволно добра причина да убеди некои женски здруженија да го обвинат Одборот за контрола на алкохолот на Пенсилванија (Pennsylvania Liquor Control Board, PLCB) дека го „загубил компасот“ кога рекламата за подигнување на јавната свест против алкохолизмот, објавена во 2011 година, ја ставил во директна корелација со сексуалното злоставување на жените. Намерата на PLCB била само да го поврзе консумирањето премногу алкохол со негативните последици што произлегуваат од тоа: тепачки, одења во притвор, труења со алкохол, брачни неверства и силувања. Сепак, за многумина, оваа реклама е контроверзна и е во целосна спротивност со добрите намери на нарачателот, бидејќи наместо директно да го впери прстот кон силувачот, таа ја посочува девојката - жртва на силувањето дека е самата виновна што била силувана бидејќи била толку многу пијана, што не можела да каже „не“.

16. Дали знаевте дека и во магазинот за мажи Penthouse има содржини за читање? Ако не знаевте, доволно е да го погледнете следниов билборд, којшто бил забележан по улиците на бугарските градови во текот на 2010 година, и сè ќе ви стане јасно. Билбордот, иако асоцира на нешто сосема друго, всушност, прикажува женско око, заротирано за 90 степени обратно од движењето на стрелките од часовникот, што на целата слика и дава исклучително вулгарен контекст. Сите разбираме дека денес има слобода во говорот и изразувањето, и дека тие вредности треба да се почитуваат и негуваат, но никако не може да се сокрие осудата на пошироката заедница за јавното обелоденување на ваков „валкан“ билборд, па макар тој да доаѓа од Penthouse.

17. Следи контроверзната реклама на Здружението на татковци, Fathers4Justice, со којашто се обвинува веб-сајтот на Здружението на мајки, Mumsnet, поради брендирањето на мажите и момчињата како „силувачи, педофили, и тепачи на жени“. Рекламата, чиешто мото гласи „Кажи го тоа со омраза на Денот на мајките“, е пласирана во очи на Денот на мајките, а прикажува машко дете на чиешто голо тело се испишани погрдните имиња коишто жените, вообичаено, им ги упатуваат на мажите: свиња (pig), бескорисен (useless), мрзелив (lazy), криминалец (criminal), алкохоличар (alcoholic), банка на сперма (sperm bank), невнимателен (reckless), излишен (redundant), банкомат (cashpoint) ..., што е подеднакво навредливо и неприфатливо како и расизмот и хомофобијата.

18. Уште една серија сексистички реклами, овој пат од светскиот бренд Puma, лансирани во 2007 година. Кај многумина, особено кај припадничките на понежниот пол, побудија жестоки реакции и, секако,

голема недоумица во каква врска е оралниот секс со патиките и спортските торбички на Puma. Оваа „валкана“ реклама е уште една потврда дека „сексот најдобро продава“.

19. Повеќе од шокантни се серијата реклами на италијанскиот моден дизајнер Нолита, против намерното изгладнување, анорексијата и булимидот. На рекламите е претставен францускиот модел и актерка Изабел Каро, којашто, за жал, почина од анорексија во 2010 година, на возраст од само 28 години. Каро имала висина од 1,65 m и тежина од само 25 кг. Пораката е директно упатена кон модната

индустрија, што упорно промовира неприродно слаби, супервитки модели, наметнувајќи, глобално, тренд на изгладнување до екстремни граници којшто не им штети само на манекенките, туку и на сите девојки што ги следат модните трендови. Рекламата побуди жестоки реакции поради нејзината неетичност, скандалозност и сензационализам, предизвикани од (зло)употребата на човечките заболувања за рекламни цели.

20. Маркетиншкиот слоган на рекламната кампања на производителот на облека DIESEL од 2010 година гласел „Бидете глупави“ (Be stupid). Можеби овој потег на маркетинг тимот му изгледал многу паметно, но факт е дека многумина приврзаници на овој бренд се разочарале кога одеднаш биле прогласени за глупави. Новиот манифест, во основа, ги велича „глупавите“ наспроти „паметните“. Во новиот контекст, да си „паметен“ значи да си смотан, заостанат, досаден, неподготвен да ризикуваш, и некреативен, додека, пак, да се „глупав“ значи сосема

спротивното: да си храбар, одважен, подготвен да ризикуваш, и креативен. Меѓу другите, еве неколку поинтересни реченици што можеа да се прочитаат на рекламните постери: “To be stupid is to be brave, when you risk something, that’s stupid”, “The stupid aren’t afraid to fail. Why? Because they’re stupid! We think that you are probably pretty stupid too”, “Smart may have the brains, but stupid has the balls”, “Smart says no. Stupid says yes”, “Stupid might fail. Smart doesn’t even try”, “If you’ve never done anything stupid you’ve never done anything at all”, “There is no cure for stupid”.

21. За жал, постојат и случаи кога рекламите на некои компании, едноставно, преку ноќ можат да станат невкусни, и тоа не по нивна вина. Така, менаџерскиот тим на Germanwings наредил итно отстранување на рекламниот слоган за нивната компанија само еден ден откако Андреас Лубиц

го сруши авионот на компанијата, што леташе од Шпанија кон Германија, во март 2015 година. Рекламата на компанијата прикажува стјуардеса, а покрај неа е испишана пораката „Подгответе се за изненадување. Посетете ја Германија“. Иронично, зар не?

Толку за недоличните реклами. За жал, просторот не дозволува да се набројуваат уште. А нив ги има многу, многу повеќе отколку што можете да претпоставите. Всушност, на авторот на овој текст му беше исклучително тешко да ги одбере најрепрезентативните меѓу нив. Многу од нив беа толку многу „забегани“, што самото нивно објавување ќе претставуваше, само по себе, крајно недоличен акт.

Заедничката нишка што ги поврзува сите нив е шокот што го предизвикуваат фотографиите и графичките решенија. Тие се до таа мера провокативни, што ретко кој може да остане имун на пораката што ја испраќаат. Предизвикувањето силна емоција (од смеа, срам и гадење, до либидо, бес и лутина) е проверен начин на конзумеризмот во функцијана подигнување на јавната свест за определени производи и услуги, а разликата меѓу иновативноста, добриот вкус и недоличноста, како што гледате, е навистина тенка.

Од архивата на Факултетот

Марјан Ангелески

Економскиот факултет-Прилеп уште од своите почетоци се етаблирал како значајна високо-образовна институција препознатлива со квалитетот и современиот пристап на едуцирање. Со својот кадровски потенцијал Факултетот давал придонес не само за развој на економската наука туку несомнено поседувал визија и компетентност во примената на современите компјутерски технологии. На тој начин Економскиот факултет-Прилеп станал предводник во електронската обработка на податоци во Пелагонискиот регион, но и пошироко во Република Македонија.

За континуираниот развој на компјутерскиот центар на Економскиот факултет-Прилеп сведочи и документацијата од архивата на Факултетот. Имено, на 26 јуни, 1979 година од тогашниот декан м-р Милан Георгиевски е потпишан Предлог за решавање на проблемот на подготовка на материјалите во Електронскиот Сметководен Центар (ЕСЦ) на Економскиот факултет-Прилеп. Всушност, со овој

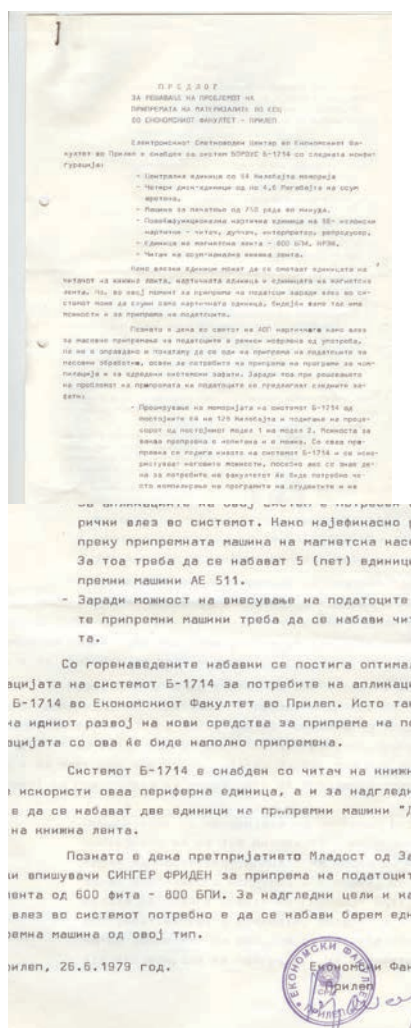
предлог се предлага системот Бороус Б-1714 (Burroughs B-1714) да се надгради од постојните 64 KB на 128 KB и надградувањето на процесорот од постојниот модел 1 на модел 2. Исто така, со предлогот се предвидува набавка на една диск единица од 2x65 мегабајт и алфанумерички влез во системот преку набавка на 5 (пет) единици на подготвителната машина на магнетна касета AE511. Оправданоста на овие потреби се објаснува со честото компајлирање на програмите на студентите и на програмите на кандидатите на Службата, како и постигнување оптималност на конфигурацијата. Со ваквата надградба се предвидува овој систем да служи како систем за обука на кадрите од Службата на СР Македонија за потребите на АОП, а и како регионален бекап за системите во Западна Македонија.

За каков систем станува збор?

The Burroughs Corporation била една од најголемите американски производители на бизнис опрема со седиште во Santa Barbara Plant Goleta, California. Компанијата е основана уште во далечната 1886 година произведувала големи, средни и мали компјутерски системи. Во 1972 година на пазарот на

компјутери компанијата го пласира компјутерскиот систем B1700 како дел од серијата Burroughs B1000 мејнфрејм компјутери, дизајниран и имплементиран од Wayne T. Wilner како конкуренција на системот на IBM System/3. Серијата се состои од три главни генерации! B1700, B1800 и B1900. Истите се уште познати како Burroughs мали системи. Како „мал систем“, тој бил еден од водечките во тоа време, обезбедувајќи можности за виртуелна меморија и варијабилна микрологија во процесорот. Овој систем обезбедувал интерпретери за програмските јазици COBOL, FORTRAN, BASIC и RPG. Различните модели на B1700, меѓу кои и B1714, поседувале меѓу 24.000 и 378.000 бајти меморија и се продавале по цена од 75.000 до 200.000 долари.

Во првите три години од производството биле продадени повеќе од 1.300 компјутери од моделот B1700, а заради непостоењето политички бариери за увоз на компјутерска опрема од Запад, тогашната Југословенска Државна Банка купила 74 компјутерски системи од овој модел. Според достапните информации од Југословенската ИТ асоцијација, во 1989 година (десет години по носењето на предлогот од архивата) во Македонија биле инсталирани вкупно 409 компјутерски системи или 2,05% од вкупниот број компјутерски системи во СФРЈ, а во истата година од вкупно 19.883 компјутери во Југославија од типот Burroughs биле инсталирани 533 компјутери од кои 181 многу мали, 291 мали, 59 средни и 2 големи.

Влијателни економисти – Роберт Шилер

Фанка Ристеска

Роберт Џ. Шилер е американски економист кој се наоѓа меѓу стоте највлијателни економисти во светот. Како добитник на Нобеловата награда за економија во 2013 година, тој е еден од најдобро продаваните автори на денешницата. Шилер е роден во Детроит, Мичиген на 29 март 1946 година, како син на Бенџамин Петар Шилер, исто така, економист, и неговата мајка Рут. Основно училиште завршил на Едисон школата во Детроит. Уште како дете, бил фасциниран од повеќе гранки на физичките и биолошките науки, откривајќи ја комплексноста и разновидноста на светот во кој живееме и навлегувајќи во подлабоката реалноста која во најголем дел се игнорира во нашите секојдневни активности. Во извесна смисла, науката за него станува еден вид на религија. Кога ја открива статијата на Алберт Ајнштајн „Религија и наука“, објавена во The New York Times Magazine во 1930 година, таа станува негова инспирација која ќе го води во текот на целиот негов работен век.

Таткото на Р. Шилер, Бенџамин, имал исклучително претприемачки дух. Тој бил основач на корпорацијата „Сахара“, којашто произведувала флуидизиран песок за индустриски печки според патент што претставувал негов личен изум. Примерот

на неговиот татко во голема мера, го дефинирал светогледот на младиот Шилер. Тој отсекогаш сметал дека во неговата професија повеќе внимание треба да се обрне на пронајдоците. Списанијата треба да објавуваат идеи за тоа како работите би можеле да се направат поинаку. Според него, треба да има повеќе стручни статии кои нудат идеи за тоа како економските институции и методи може да се постават во сосема поинаква рамка.

Уште на почетокот од неговото средно образование во гимназијата Саутфилд во близина на Детроит во 1960 година, неговиот постар брат се вратил дома носејќи ја со себе книгата „Економија“ од Пол Самуелсон. Роберт успеал да прочита голем дел од книгата и од тој момент започнува неговиот интерес за економијата. Почувствувал дека економијата, онака како што ја практикувал Семјуелсон во најмала рака, навистина претставува наука. Тој е убеден дека економските модели, всушност, можат да објаснат многу важни работи што се случуваат во нашите животи.

Подоцна, Шилер ја напушта гимназијата Саутфилд и преминува на Каламазу колеџот во Мичиген. Сепак, неговите аспирации се поголеми, па затоа во есента 1964 година заминува на Универзитетот во Мичиген, каде што студирал неговиот брат. Во тој период почнал да пишува за студентскиот весник Michigan Daily, што претставува мошне значајно искуство за него. Неколку членови на Универзитетот во Мичиген имале значително влијаније врз него додека бил на додипломски студии. Како Кенет Болдинг, во одделот за економија, кој се залагал за она што тој го нарекува „општи системи“, што значи пристап во истражување, што ги почитува меѓусебните врски меѓу различните науки. Оттаму, произлегува убедувањето на авторот за виталното значење на овие интерконекции. Тој, исто така, застапува морален императив според којшто економистите треба да работат да го направат светот подобар.

Иако следел само едно предавање од Џорџ Катона во одделот за психологија на Универзитетот во Мичиген, тој бил првиот човек кој го импресионирал за важноста на психологијата во економијата. Тоа можеби е вистинскиот почеток на економското однесување за него, кога направил избор меѓу економијата и психологијата.

Во 1967 година Шилер заминува во Институт за технологија во Масачусетс (МИТ) каде се запишува на програмата за докторски студии по економија. На МИТ ја имал честа за учител да го има човекот на кој се восхитувал уште во средно училиште, а тоа е Пол

Самуелсон. Шилер чувствувал дека тој се разликувал од останатите академици, пред сè заради неговиот пристап кон економијата, со голема креативност и почитување на доказите, што му доликува на еден вистински научник. На Институтот за технологија во Масачусетс (МИТ) во 1972 година тој докторирал со одбрана на тезите под наслов „Рационални очекувања и структурата на каматните стапки“, под менторство на исто така славниот економист Франко Модилјани.

Подоцна Шилер е ангажиран како професор по економија на Универзитетот во Јеил од 1982 година, каде е член на школата на Меѓународниот центар за управување со финансии. Во својата богата професионална кариера извршува голем број функции. Така, од 1980 година е научен соработник на Националното биро за економски истражувања (NBER), во 2005 година е заменик претседател на Американската економска асоцијација, а во периодот 2006-2007 година е претседател на Источната Стопанската Асоцијација. Тој, исто така, е коосновач и главен економист за управување со инвестициите на фирмата Macro Markets LLC. Претходно бил ангажиран и на школата Вартон при Универзитетот во Пенсилванија и на Универзитетот во Минесота, а одржувал чести предавања и на Лондонската школа за економија (LSE).

Нобеловата награда за економија Шилер ја добил во 2013 година заедно со Еуген Фама и Ларс Хансен за нивниот придонес во емпириската анализа на цената на хартиите од вредност. Во тој контекст, не постои начин да се предвиди дали цените на акциите или благајничките записи ќе се растат или ќе опаѓаат во текот на наредните неколку денови или недели. Сепак, сосема е можно да се предвиди генералната насока на цените на хартиите од вредност во текот на подолг временски период, во наредните три до пет години. Овие откритија, коишто на прв поглед изгледаат изненадувачки и контрадикторни се предмет на анализа и истражувачка опсесија на Шилер и останатите двајца лауреати.

Плод на неговата посветеност на економијата во период од речиси половина век се повеќето дела меѓу кои треба да се истакнат следниве: *Phishing for Phools: The Economics of Manipulation and Deception*, *Finance and the Good Society*, *Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy, and Why It Matters for Global Capitalism*, *The Subprime Solution: How Today's Global Financial Crisis Happened, and What to Do about It*, *The New Financial Order: Risk in the 21st Century*, *Irrational Exuberance*, *Macro Markets: Creating Institutions for Managing Society's largest Economic Risks*, *Market Volatility*.

Интервју со Елизабета Стојаноска - добитник на трета награда за истражувачки труд

Еквилибриум

Почитувани читатели, во овој број ви го презентираме интервјуто со Елизабета Стојаноска, студент на трета студиска година на насоката е-Бизнис при Економскиот факултет во Прилеп, која, во конкуренција од 16 други трудови, е добитник на третата награда на Конкурсот на УКЛО – Битола за најдобар истражувачки труд за 2016 година.

Еквилибриум: Елизабета, редакцискиот одбор на Еквилибриум ти го честита големиот успех. Какво е чувството да си добитник на една ваква престижна награда?

Ви благодарам на честитките. Сознанието дека си добитник на награда од ваков карактер буди чувство на радост и среќа, а и самиот чин на доделување на наградата беше апсолутно прекрасен. Сепак, за мене не постои поголема награда од тоа што се посветило внимание и се одвоило време да се прочита она коешто сум го истражувала, моите замисли и идеи. Исто така, наградата е потврда дека преку материјата што се изучува на предавањата, може да се дојде до добра замисла, нешто да се примени во пракса, што значи дека професорите одлично ја завршиле својата работа во процесот на пренесување на знаењето на студентите.

Еквилибриум: Кажи ни нешто повеќе за самиот Конкурс. Како дојде до тоа, односно, што тебе те инспирира, да учествувааш на еден ваков Конкурс?

Конкурсот за избор на најдобар истражувачки труд и есеј беше објавен од страна на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, во месец мај 2016. Право на учество на Конкурсот имаа сите студенти кои студираат на прв циклус студии во академската 2015/2016 година, од сите единици на Универзитетот. Конкурсот беше во целост анонимен. Кога беше објавен Конкурсот, помислив дека немам некоја соодветна идеја околу областа во којашто би истражувала и со што би конкурирала. Но, откако започна новата академска година, а особено откако рокот за поднесување на трудовите беше пролонгиран до средината на ноември 2016 година, проф. д-р Оливера Костоска и доц. д-р Илија Христоски не потсетија за Конкурсот, и воедно не инспирираа и не охрабрија да конкурираме со свои истражувачки трудови. Сознанието дека постојат луѓе кои ве поддржуваат во тоа што го работите е навистина одлично. Во тие мигови започнав да размислувам што е она што нам,

на студентите, ни е потребно, но го немаме, па така се повикав на идејата којашто ја имав подолго време во мислите, за креирање виртуелна огласна табла. Започнав да истражувам во однос на тоа како таа би функционирала, каков би бил нејзиниот дизајн и кои можности би ги нудела. Резултатот на тоа беше самиот труд, чиј наслов е „Виртуелна огласна табла – предности и дизајн“.

Еквилибриум: Читателите сигурно би сакале да знаат повеќе детали за обработуваната тема и содржината на твојот награден истражувачки труд...

Како што спомнав, насловот на трудот гласи „Виртуелна огласна табла – предности и дизајн“, при што веднаш може да се забележи дека фокусот е ставен кон дизајнот и предностите, како и можностите што би ги нудела оваа виртуелна огласна табла. Меѓутоа, во трудот не станува збор само за виртуелната огласна табла, бидејќи започнав од интернетот како појава и дистинкцијата помеѓу интернетот и вебот, како функционира клиент/сервер моделот, кои протоколи се користат при пренос на податоците, кои програмски јазици и софтвери се применуваат при изработка на еден веб-сајт и на кои аспекти од веб-дизајнот треба да се внимава. Потоа следува деталниот опис на виртуелната огласна табла, како иновативна идеја, чија функционалност е заснована врз истражуваните области. Оваа виртуелна огласна табла им овозможува непречена комуникација и информираност на студентите и на професорите во секое време. Примарната цел е поставување на содржини од различни категории, во облик на мемо-стикери, при што тие ќе можат да се филтрираат во зависност од потребите и желбите на

корисниците.

Еквилибриум: Што значи оваа награда за тебе лично и за твоето натамошно образование и професионално усовршување?

Наградата за мене има големо значење и ми претставува голема чест и задоволство што ја добив. Ова е нешто коешто го надоградува мојот профил како личност, но и како студент, а со тоа сметам дека понатаму би ми се зголемиле можностите за професионално усовршување, како и за вработување. Исто така, наградата е уште еден мотив плус да продолжам да го применувам знаењето кон создавање на нешто креативно и уникатно.

Еквилибриум: Кои се плановите за наредната година? Дали повторно ќе учествувааш на Конкурсот и со какви амбиции?

Доколку имам добра замисла околу тоа што би истражувала, се разбира дека би учествувала повторно, затоа што да бидеш свесен дека постои можност да придонесеш во нешто и да ја искористиш таа можност е навистина прекрасно. Па така, би ги поттикнала и охрабрила сите мои колеги-студенти, кои во својата глава имаат некоја идеја што сакаат да биде видена и чуена, да конкурираат без никаков страв, бидејќи ништо не се губи, напротив, може само да се добие. Притоа, не мислам на наградата, затоа што во процесот на самото истражување е нормално да се научат многу нови нешта, а секое ново стекнато знаење, според мене, е многу поголема придобивка отколку самата материјална награда.

Еквилибриум: Редакцискиот одбор на Еквилибриум ти се заблагодарува за одвоеното време и ти посакува уште поголем успех во 2017 година.

По повод патрониот ден, Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола на 2 декември, 2016 година одржа свечена Академија, со којашто беа заокружени бројните настани и активности во текот на изминатата година, посветена на големиот јубилеј - 1100 години од упокојувањето на патронот Св. Климент Охридски. На почетокот од свеченоста се обрати Ректорот, проф. д-р Сашо Коруновски, кој се осврна на универзалните и трајни вредности во животот на Св. Климент, како и предизвиците со кои се соочува нашиот универзитет. Потоа, обраќање на Академијата имаше и Претседателот на Република Македонија, проф. д-р Ѓорге Иванов. Тој направи опсежна генеза за развојот на македонското образование, сместувајќи го во пошироки рамки на општествениот развој и неговото прилагодување кон барањата и потребите на третиот милениум.

Настанот се одржа во Центарот за култура – Битола и беше збогатен со уметничка програма во која учество зеде мешаниот хор Butelion Classics Chorus под диригенство на Лилјана Трајковска и актерите од Народниот театар-Битола, Викторија Степановска-Јанкуловска и Петар Спировски. Во завршниот дел на уметничката програма одржан е концерт на Владимир Четкар секстет. Свечената Академија беше масовно посетена од видни гости, претставници од институциите во земјата и странство со кои соработува Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, како и бројни професори, студенти и граѓани од поширокото окружување.

Дополнително, на 16 декември, 2016 година беше одржана свечена седница на Универзитетскиот сенат во присуство на членовите од Ректорската управа. Во тој контекст, покрај освртот кон изминатата календарска година и потсетување за повеќе значајни активности и успеси на студентите и академскиот кадар на УКЛО, Ректорот, проф. д-р Сашо Коруновски, ги додели традиционалните награди на најдобрите дипломирани студенти во академската 2015/2016 година. Поконкретно, на дипломираните студентите кои со својот труд и резултати покажани во едукацијата го заслужуваат епитетот најдобри, покрај пофалници, им беа доделени вредносни ваучери за часовници. Во тој контекст вредно е да се истакне дека меѓу најдобрите се вброија и две студентки од Економскиот факултет-Прилеп: Евгенија Тошеска и Сања Везенкоска, кои студиите ги завршија со просечен успех 9,94.

На свечената седница на Универзитетскиот сенат беа доделени и наградите за студентите чии истражувачки трудови и есеи беа оценети за најдобри, во рамки на истоимениот конкурс, кој годинава се реализираше во знакот на јубилејот. Комисијата за оценка на истражувачки трудови беше во состав: проф. д-р Снежана Дичевска претседател и членовите: проф. д-р Оливера Костоска и доц. д-р Моника Ангелоска Дичовска, додека комисијата за најдобри есеи ја сочинуваа: проф. д-р Валентина Гулевска, доц. д-р Мирјана Ристовска и доц. д-р Билјана Граматковски. Меѓу нагадените учесници на Конкурсот за истражувачки труд е студентката од Економскиот факултет, Елизабета Стојаноска. Дипломите и паричните награди за најдобрите истражувачки трудови и есеи на студентите им ги додели Проректорот за наука, проф. д-р Елизабета Бахтовска.

Во тој контекст беше промовирана уште една значајна активност на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, проектот „Патеките на Св. Климент“. Во својата презентација на проектот, Проректорот, проф. д-р Виолета Маневска, посочи дека со „Патеките на Св. Климент“, само физички го означуваме неговото присуство. Обележувајќи ги местата, врзани за неговиот живот, за кои не известуваат неговите житија, но и оние за кои зборуваат народните преданија и легенди, неговото присуство ќе биде видливо и за неупатените. Следејќи ги овие патеки, патниците ќе можат да ја видат Македонија со поинакви очи, да го почувствуваат присуството на Св. Климент во нејзиниот пејсаж, во нејзините храмови.

Значаен настан што го збогати чествувањето по повод Патронатот на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола беше и промоцијата на нови доктори на науки. Имено, на 15 декември, 2016 година во Салата за состаноци на Ректоратот во комплексот Касарни-Битола, беше одржана свечена промоција на доктори на науки на којашто присуствуваа комплетното раководство на УКЛО, декани, ментори и најблиски членови на кандидатите. Во таа пригода, Ректорот, проф. д-р Сашо Коруновски, изврши промоција на 12 нови доктори на науки, меѓу кои четворица од Економскиот факултет-Прилеп и тоа: д-р Тања Николовска, д-р Анита Стамнова, д-р Александар Матески и д-р Шпресим Доми. Интересен за одбележување е податокот дека со најновата промоција, до денес, на УКЛО докторирале вкупно 277 доктори на науки.

Искуство од Еразмус+ мобилноста

Сандра Мојсоска, Јована Милошевиќ

По 26 години од лансирањето на Еразмус програмата, статистиката покажува дека повеќе од 3 милиони студенти ја искористиле можноста за студирање во странство или стажирање во странска компанија. Како една од нив, бескрајно сум благодарна за можноста да живеам и да студирам во Дубровник, нешто што секогаш ќе го паметам како прекрасно и возбудливо искуство. Имено, за време на мојата трета студиска година, во зимскиот семестар 2016/17 година заминав на студентска размена во Дубровник, Хрватска, и во овој контекст ќе ги пренесам моите искуства.

Кога првпат дознав за Еразмус програмата, пред сè, разгледав што ми нуди и во кои градови ми дава можност да студирам. Се одлучив за Дубровник

како еден од најубавите градови во Европа и сметајќи дека ќе имам помала јазична бариера со што полесно би се прилагодила. Дубровник е мал град, но како главен туристички центар во Хрватска, има многу места вредни да бидат посетени. Времето е најчесто сончево и со високи температури дури и преку зимата, па не е чудно кога во декември ќе најдете на луѓе по плажите како пливаат или се сончаат. Од градот има редовен превоз до околните острови и планини кои избилуваат со неверојатна природа и историја. Дубровник е безбеден град во којшто владее релаксирана атмосфера и има навистина добри места за забава на студентите. Секоја година се организира т.н. Зимски фестивал со концерти од познати пејачи и групи, оркестри и претстави, со што се збогатува културно-забавната и гастрономската понуда во градот и околината. Уживајте на лизгалиштето, загрејте се со варено вино, вкусете ја добрата храна и заиграјте на живата музика е мотото на овој фестивал што трае скоро 4 месеци.

За образованието може да се каже дека е на едно високо ниво, вклучувајќи модерна технологија и напредни методи на предавање. Редовно се организираат различни активности, дополнителни предавања, патувања, презентации со цел развивање на претприемачкиот дух, креативноста и општественото вмрежување. На ова место би го издвоила патувањето во Босна и Херцеговина, кое факултетот бесплатно го организираше за сите нас, за да можеме да присуствуваме на неколку предавања во Мостар и Сараево. Нешто што навистина ми се допадна е задолжителниот час по спорт, па ние, студентите на размена, имавме можност редовно да се вклучуваме во активности како кошарка, ракомет, пливање, тенис, аеробик и фитнес... Сметам дека оваа практика е многу важна за изградба на здрава и среќна младина. Универзитетот ни обезбеди т.н. културна картичка со која имавме можност за посета на сите кина, музеи, галерии и најважните знаменитости во Дубровник, со цел да го запознаеме градот од секој негов аспект. Со студентската размена се нудат и многу други можности, па ние студентите имавме понуда за стажирање во одделот за човечки ресурси во престижниот хотел Хилтон.

Програмата Еразмус нуди и онлајн платформа со редовни часови и вежби за изучување на неколку јазици, каде студентите можат и да се натпреваруваат и освојуваат награди. Универзитетот во Дубровник овозможува избор за студирање на хрватски или англиски јазик. Студирањето и комуникацијата со другите студенти на англиски јазик е одлична можност за говонеподобрување и усовршување. Во група бевме повеќе од 70 студенти од различни земји

како што се: Русија, Австрија, Германија, Франција, Италија, Шпанија, Полска, Романија, Кина, Латвија и многу други. Ова е одлична можност за запознавање и дружење со луѓе од целиот свет, запознавање со нивните навики и нивната култура.

Студентската размена е една од можностите да увидите колку и како можете да функционираате далеку од дома, далеку од вашите родители и вашите другари и претставува одлична можност да се осознаете самите себеси. Доколку се одлучите на ваков чекор, верувајте ми уште многу позитивни работи ве очекуваат. Ве охрабрувам да пробате и ви посакувам многу среќа.

Искуство од Еразмус+ мобилноста

Јована Милошевиќ

Во текот на своето студирање сигурно се имате запрашано кога ќе дојде крајот на студиите? Слично и јас, пред крајот на трета студиска година, се прашав дали може студентскиот живот да го пополнам со нови содржини, без оглед на тоа што веќе студирам во друга држава и имав стекнато убави искуства. Така, од моите колешки во интернатот разбрав за програмата Еразмус+, а рокот за аплицирање сеуште беше во тек. Одлуката да аплицирам ја донесов моментално, а исто така, веднаш го извршив и изборот на универзитетот каде што ќе престојувам Бидејќи сакав да студирам покрај море, од понудените универзитети моите критериуми ги исполни Универзитетот „Намик Кемал“ во Текирдаг, Турција. Ако денес се прашувам дали одлуката беше добра, можам да кажам дека тоа беше најдобрата одлука во мојот живот. Потоа следуваа аплицирање, а чекањето одговор, потпишувањето договор за учење, барањето цимерки и сместувањето се само дел од активностите што претходеа на заминувањето. Колку и да беше напорно, сите тешкотии ги забораив уште првиот ден кога стигнав во Текирдаг и седнав на тераса со поглед на море.

Универзитетот „Намик Кемал“ се наоѓа на брегот од Мраморното море, а универзитетскиот град брои околу 15, 000 студенти. Во текот на мобилноста имав можност да запознаам многу добри луѓе и тоа професори, студенти, соседи и обични работници во продавници, кои во текот на мојот престој ми овозможија да се чувствувам како дома. Бидејќи бев единствена студентка од Македонија, а и единствена на Економскиот факултет во Текирдаг, добив целосно внимание од страна на професорите и многу помош во текот на студирањето. Предавањата ми беа на англиски јазик бидејќи немав знаење на турскиот кога заминав. Сепак, тоа не беше голем проблем бидејќи професорите потполно беа насочени кон мене и заедно со нив стекнав многу знаење и практични вештини во областите на меѓународната економија и бизнис администрацијата.

Покрај знаење, од програмата Еразмус понесов и многу збогатен социјален живот. Имено, имав можност да се запознаам и живеам со цимерки од Бугарија, Грција и Унгарија. Како меѓународни студенти се приклучивме кон Организацијата на меѓународни студенти во Турција и имавме можност да одиме на семинари, конференции и екскурзии со студенти од други земји како што се Грузија, Туркменистан, Романија, Русија, Украина, Малави, Гана и Франција.

Покрај богатиот социјален живот, имав време да искористам и други можности што ги нуди Универзитетот. Така, имавме бескрајни можности за спортски и други активности, па затоа јас одбрав во моето слободно време да посетувам курсеви за параглајдинг, спортско качување (climbing), планинарење и фолклор. Исто така, стипендијата којашто ја добив беше доволна да патувам и да запознаам други места во Турција, како и прекрасни плажи на Егејското и Црното море. Меѓу другото, го остварив својот сон да го посетам Топкапи Сарај што се наоѓа во Истанбул. На тој начин, беа променети сите предрасуди што ги имав пред да заминам во Турција. Тие беа преточени во неизмерно голема љубов кон народот што со својата култура е многу сличен на нас. Сега можам да кажам дека официјално имам дури три држави во коишто се чувствувам како дома.

Пред крајот на мобилноста имав чест да се дружам со моите професорки од Македонија кои, исто така, беа дел од мобилноста на кадри Еразмус, па така, имавме една недела да бидеме заедно, да оствариме многу контакти и да ги зајакнеме врските помеѓу двата универзитети. По десетте прекрасни месеци дојде крајот на мобилноста и можев да го сумирам искуството од мојот престој. Како апсолвент

бев на размена и тоа ми отвори многу можности да напредувам како индивидуа, бидејќи од завршување на мобилноста па досега веќе имам две понуди за работа од страна на турски компании, што секако е производ на успешната мобилност. Доколку го читате овој текст и сеуште се двоумите, јас ви советувам: Бидете храбри и станете дел од фамилијата Еразмус!

Активности на АИЕСЕК Прилеп

Лина Смуткоска

АИЕСЕК Прилеп изминатиов период имаше повеќе активности на кои активно се работеше. Станува збор за семинарот за кариерно насочување (Career Direction Seminar) што се одржа на 16 и 17 декември, 2016 година во просториите на Економскиот факултет-Прилеп. Семинарот беше наменет за средношколци кои се на почетокот од трасирањето на професионалната кариера. Треба да се истакне дека семинарот за кариерно насочување се одржува веќе трета година, а овогодинашниот концепт беше фокусиран на тоа како средношколците да ја изберат својата идна професија и на кој начин да станат конкурентни на пазарот на трудот.

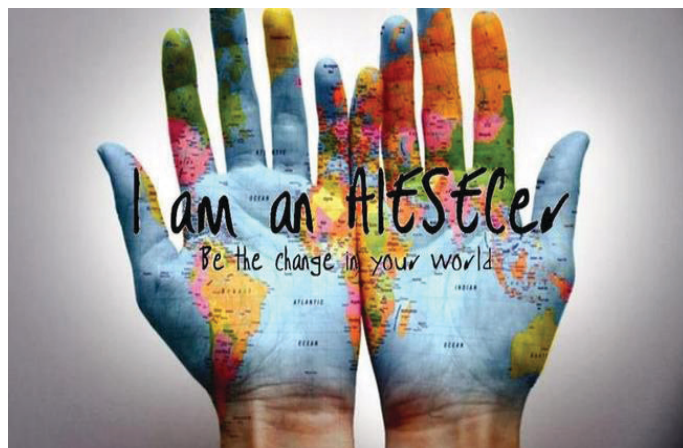
Според агендата, семинарот беше поделен во 2 дела, односно првиот ден беше наменет за запознавање меѓу учесниците, додека вториот ден имаше за цел стекнување повеќе практични знаења. На семинарот учество зедоа повеќе предавачи со различен бекграунд. Така, Моника Митева, во улога на Претседател на АИЕСЕК Македонија, зборуваше за значењето на вмрежувањето, за начините како тоа може да се направи и кои се потенцијалните бенефити од вмрежувањето. Натаму, Марија Јанеска во својство на Потпретседател на АИЕСЕК Македонија за Talent Management одржа интересна сесија на тема True Colors. Во тој контекст, учесниците имаа можност да

направат своја лична проценка за боја на личноста преку соодветен тест и како најдобро можат да се справат и надминат различностите со останатите бои.

Професорот Димитар Николоски којшто е Продекан за меѓународна соработка на Економскиот факултет-Прилеп, одржа сесија за значењето на кариерното насочување. Во таа насока, тој ги запозна учесниците со историскиот развој на Факултетот, како и придобивките што средношколците би ги имале доколку по завршувањето на средното образование се запишат на Економскиот факултет-Прилеп. Освен тоа, Продеканот го потенцираше значењето на меѓународната размена преку програмата Еразмус+ и искуствата што студентите можат да ги стекнат од престојот на други универзитети во странство.

Менаџерот на компанијата Комфи Ангел, г-ѓица Ирена Јакимовска, зборуваше за улогата и значењето на планирањето, односно како средношколците најдобро да ја испланираат својата кариера и како да зачекорат по патот на успехот. Новинарот во телевизијата 24 Вести, Сунаи Сабриоски, одржа сесија за тоа како можеш најдобро да се претставиш себеси пред другите луѓе и институции. Тимот на Кромберг и Шуберт, што воедно се и нашите главни поддржувачи, на семинарот имаа сесија за подготовка на CV и интервју за работа. На крајот Лина Смуткоска, Претседател на АИЕСЕК Прилеп, зборуваше за АИЕСЕК, односно за мисијата, визијата, проектите и начините како може да се стане дел од АИЕСЕК.

Главни поддржувачи на семинарот беа: Економскиот факултет-Прилеп, Кромберг и Шуберт и Младинскиот културен центар-Битола. Спонзори на проектот беа компаниите Комфи Ангел, Калимеро, Гонзо, Дониа и Екстра Жак 2000.

Студентска анкета

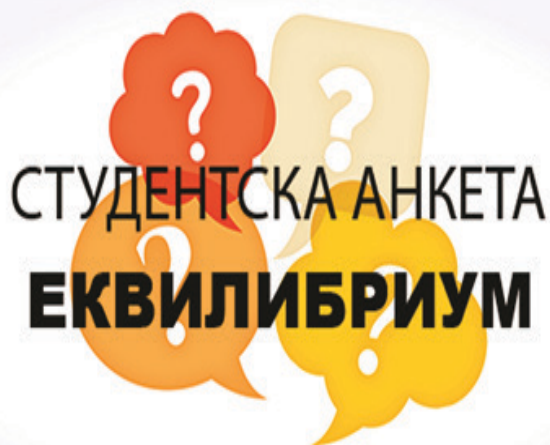
Еквилибриум

Почитувани студенти,

Во еден од минатите броеви на Еквилибриум веќе ја најавивме идејата за спроведување циклус интерни анкети меѓу вас, студентите на Економскиот факултет. Целта е да го „слушнеме“ вашиот глас и вашите размислувања за различни општествени, економски и социјални феномени. Првата тема којашто ја најавуваме во овој број гласи „Употреба на социјалните мрежи меѓу студентите при ЕФП“. Анкетата е незадолжителна и во целост анонимна. Таа содржи 20 прашања, на коишто право да одговараат имаат сите активни студенти при ЕФП, од сите студиски години. До анкетата може да се стигне на два начини: преку Web страницата на ЕФП или директно, преку следниов линк:

http://eccfp.edu.mk/poll_options/edit/d5cabe299c-c4900404a10db7683675d9

Резултатите од ова анкетирање ќе бидат презентирани во наредниот број на Еквилибриум. Ви благодариме за соработката и одвоеното време!

„Сликата на Доријан Греј“, роман, објавен во 1890 година, од авторот Оскар Вајлд.

“You will always be fond of me. I represent to you all the sins you never had the courage to commit.”

Оскар Вајлд (1854-1900) е ексцентричен ирски новелист, есеист и поет. Во романот „Сликата на Доријан Греј“, тој го критикува стилот на живеење на тогашната англиска аристократија, и тоа преку ликот на „трагачот по вечната младост“ Доријан Греј, и неговиот пријател Лорд Хенри. Егоцентризмот, нарцисоидноста и суетата го дефинираат Доријан како лик, кој настојувајќи да ја зачува својата убавина преку портретот што ќе му го наслика уметникот Бејзил, би ја продал својата душа за вечна младост и убавина. Вајлд на саркастичен и суров начин ја прикажува моралната дезинтеграција на еден човек којшто сака да го надмудри животот. Да не откриваме понатаму, прочитајте...

Black Mirror е британска Science fiction серија, креирана од Charlie Brooker. Првата епизода од првата сезона е емитувана во 2011 година. Специфичноста на серијата е во тоа што таа отстапува од типичните сериски филмови, бидејќи секоја епизода обработува различна тема и секогаш ја играат различни актери. Серијата фасцинира со футуристичкиот концепт на креаторот кој има визија да ја прикаже иднината за наредните 50 години. Единствен концепт којшто проверува низ сите епизоди и ги поврзува е технологијата. Серијата интригира со темите коишто ги обработува, како што се: негативните аспекти од социјалните медиуми, развојот на технологиите за комуникација, алиенацијата, виртуелниот задгробен живот, итн. Да не откриваме понатаму, гледајте...

14 Мај 2017 година, Љубљана, Словенија – концерт на Dapcche Mode.

Dapcche Mode е британски музички бенд формиран во 1980 година во Basildon, Essex, Велика Британија. David Gahan е вокалист на групата, којшто уште го нарекуваат баритон во електронската музика, поради специфичноста на неговите вокални способности што се движат од бас до тенор. Свират електронски рок, алтернативен рок, односно се афирмираат иницирајќи нов бран на музика, правејќи микс на рок и електроника. Имаат богата дискографија и тоа: 13 студио албуми, 10 компилациски албуми, голем број на синглови итн. Наскоро, ќе издадат нов сингл “Where’s The Revolution” и тоа на 3 февруари, и нов албум со наслов „Spirit“ на 17 март. Токму и на овој концерт ќе направат промоција на новиот албум. Must attend...

ЕНИГ-МАТИКА	МЕЃУНАРОДНА БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ	ПАРЧИЊА ОД МЕТЕОРИ	ВИД ТКАЕНИНА	НОРВЕШКИ ПЕЈАЧ (ЕВРОСОНГ), АЛЕКСАНДАР	ЗНАК ЗА СРЕБРО	ВИД ЦВЕКЕ (ЖЕНСКО ИМЕ)	ШПАНИЈА	ХОЛАНДСКА ТВ МРЕЖА	ПРОЦЕНУВАЧ	ОБЈЕКТИВНА УМЕТНОСТ	КРЕМЕНАДЛА	ИВАН КРИЛОВ	ЕКС РУСКА ГИМНАСТИЧАРКА	ЗРЌЕ ТОПЧЕ	МУСЛИМАНСКО МАШКО ИМЕ
НБА КЛУБ (КРАЛЕВИ)															
СИНЦИРИ						КУТИЈА ЗА ТУТУН									
ГРЧКИ БОГ НА ТЕМНИНАТА					ВОДАЧ НА МАСКИ	ИТАЛИЈАН. МАШКО ИМЕ						ИНДИСКИ ДРЖАВНИК БАХАДУР ШАСТРИ	ОТМЕНИ ГОСПОГИ		
БУГАРСКИ ШАХИСТ, ВЕСЕЛИН								ЦЕНТАР	ГРАД ВО ИТАЛИЈА						
СЕРЦИО ЛЕОНЕ			ПОДЗЕМЕН ЗАТВОР	ГРИЖА (АРХ.)							АКАДЕМ. КУЛТУРНО УМЕТНИЧ. ДРУШТВО	ЕЛИЗАБЕТ ТЕЈЛОП			
УДАР ВО ФУДБАЛОТ				ЗАЛЕТУВАЊЕ	СОЈУЗНА ДРЖАВА ВО ИНДИЈА					АНГЛИСКА ПИСАТЕЛКА БРОНТЕ	РОМАНСКИ ФУДБАЛЕР, КАМАТАРУ				
НАПАД, НАВАЛА						ИЗБОР НА СТОКА	АЗОТНИ СОЕДИНЕНИЈА								
НАРОДНО ЖЕНСКО ИМЕ							ПРОСЈАКОТ ОД ОДИСЕЈА	ИНДИГО БИЛКА							
ПРВАТА БУКВА		ЦИНЦАР, ВЛАВ	ПОВИШЕНА НОТА Е						GERMANY	"РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА ЕСПАÑA"					
РЕКА ВО РУСИЈА					ЕЗЕРО ВО ФИНСКА	ИЛИЈА НЕСТОРОВСКИ									
ИТАЛИЈАНСКИ ФУДБАЛЕР, ЏОРџО								АВТОЗНАК ЗА ТОРИНО	ЗАМБИЈА						
ХОЛИВУДСКА АКТЕРКА															

ВОЛШЕБЕН ЛИК

хоризонтално и вертикално:

А, И, ЈА, ЈОРК, КА, КО, КУЛ, ЛА, ЛАС, ЛИ, НОС, ЊА, ЊУ, О, ПО, РА, ТО,

ХОРИЗОНТАЛНО И ВЕРТИКАЛНО:

1. Пространи површини
2. Пророштво (лат.)
3. Американска пејачка, Џексон
4. Град во САД наречен "Големото јаблоко" каде се наоѓа седиштето на Обединетите нации
5. Една од САД која е најголема по површина

1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					
6					

сканди: САКРАМЕНТО КИНГС, ВЕРИГИ, ТАБАКЕРА, ЕРЕБ, МАСКАР, ЛАЛ, ТОПАЛОВ, СРЕДИНА, СЛ, КАЗАМАТ, АКУД, КИК, ЗАЛЕТ, ЕМИЛИ, АТАКА, АСОРТИМАН, БИСЕРА, ИРО, А, АРОМАН, Д, НЕВА, ИНАРИ, КИЕЛИНИ, ТО, АСТА НИЛЗЕН.

волшебен лик: ПОЛИЊА, ОРАКУЛ, ЛАТОЈА, ИКОНОС, ЊУЈОРК, АЛАСКА.

Економски факултет - Прилеп

Маркова бр.133
тел: 048 427 020
факс: 048 426 927
web: eccfp.uklo.edu.mk
e-mail: eccfp@uklo.edu.mk